

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 Egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr. | Megjelen minden kedden és pénteken. | Egyes szám ára 10 kr.

Adóreform.

Urcsa meglepetést okozhatott elvtársainak egy budapesti szélső ellenzéki napilap, mely az adópréc címe alatt szombati számában meggyőző számadatokkal mutatta ki azt, hogy az a felajdulás, mely az adókievetés idejében oly hangosan kiáltott az ég felé, tulajdonképpen alaptalan, hogy ez a felajdulás mind az idő óta fennáll, mióta a kereseti adót kivetik, és hogy az eredmény mégis sokkal csekélyebb többletet tüntet fel, mint azt a népesség szaporodása, a vagyonosodás emelkedése, az ipar és a kereskedelem fejlődése magával hozhatná. Azoknak a felajdulásoknak, deputáció küldéseknek, melyek ép oly élénkek voltak 1887-ben, mint 1890-ben, ép olyanok 1884-ben, mint 1887-ben, az eredménye az, hogy a kereseti adó 15 év után 17-9 millióról 18-7 millióra emelkedett, vagyis csak 5%-al, míg ugyanazon idő alatt az összes egyenes adók 83 millió helyett 99, azaz majdnem 20%-al többet jövedelmeznek.

A néhol az „atrocity meeting“-ekre is emlékeztető heveséggel tartott négygyűlések, a felírások, a küldöttségek kérvényei, szónoklatai és előterjesztéseiben sok mindent hallottunk, hiszen a „sed avenam non“ nagyon is benne van a magyar vérben, csak egygyel maradt adós valamennyi, és ez az: többre rug-e a törvényszerű 10%-nál a kivetni javasolt III-ad oszt. kereseti adó vagy sem? Pedig ez a sok panasz ily uton csak akkor intézhető el, ha a törvényes maximumot a kivető közegek átlépték, mert ha nem, akkor nem ám azon közegeket kell megtámadnunk, kik a törvényt kötelelességszerűen végrehajtják, hanem kérelmeznünk, követelnünk kell a törvény módosítását!

Hányan vannak iparosaink, kereskedőink, ügyvédek, orvosaink közül, kik nyugodt lelkiismerettel elmondhatják, hogy ők tényleg a tiszta jövedelem 10%-át fizetik adó fejében? Pedig már ezen, ellenzéki, tehát bizony nem szépítő, szavak szerint is alig 5%-ra rugó adóteher mennyi jogosult és jogosulatlan panaszt teremt.

Ily körülmények közt azt hisszük sokkal jobb szolgálatot tennék az ügynek, ha nem a végrehajtás netáni egyes fonákosságairól, hanem a törvénynek célszerű reformjáról beszélünk.

Hangoztatta ennek szükségét maga a pénzügyminiszter, rég elismerte a közvélemény, dacára ennek azonban alig mutathatnak pozitív eszmékre, melyek ez irányban a közvéleményben megérlelődve, a törvényhozást elhatározásra bírhatnák.

A panasz, első sorban a kivetés módja ellen irányul. Mindenesetre sajtóságos módzat az, midőn az állam háromféle, egymásnak nagyon is ellentmondó alapon együttesen állapítja meg a jövedelmet.

Legutóbb is az állam az adózó becsületeségéhez fordul. Honpolgári becsületszava alatt vallatja be a jövedelmet, hanem azután ennek az alapján maga ejti meg a nyomozást. Becsületszavát kívánja polgárainak, hanem azért nem hisz benne. És midőn egyrészt az állam, másrészt az adózó mindketten már elég adatot nyújtottak, akkor még tovább megy és bizonyos alapelveket állít fel, melyek nem X. vagy Y. adózóra, hanem általában állanak, hogy például a fizetett házbér hányadrésze a tiszta jövedelemnek, a segéd munkások számából mint lehet a jövedelemre következtetni sat.

Mindgegyike ezen három módnak magában véve helyes lehet, együtt azonban jó eredményt aligha produkálhatnak. Kell-e bántóbbat képzelni az adózó polgárra nézve annál, mint ha adott szava mellett tett bevallása apriori hamisnak tekintetik? És kell-e sajtóságosabb controversia, mint ha a kivető bizottság azon kérdés előtt áll, kiérdemel nagyobb hitelt, maga az adózó nyílt, őszinte bevallása, vagy pedig oly ténykörülmények, melyek látszatra sokat, tényleg semmit sem bizonyítanak. Ha magán ember valamire becsületszavát adja, tisztességes társaságban el szokás hinni, hanem ha ezt az államnak adja, akkor inquisitorius eljárásnak kénytelen alávetni magát.

Midőn tehát a tapasztalat épp úgy, mint az elmélet ezen hármas együttes eljárást helytelennek, módosítandónak tüntetik fel, az a kérdés, vajjon lehet-e ezen eljárás mellőzésével is módot találni arra, hogy az állam mégis megkapja azt, ami az államé?

Mielőtt a részletekre mennénk, egy kérdést kell előttenünk, vagy legalább is (mert hiszen eléggé controvers az a pénzügyi tudományok terén) megvilágítani: mit adóztat meg az állam, a tényleges évi jövedelmet, vagy pedig azt a keresetet, melyet adott viszonyok közt működő iparos stb. rendes munkásság mellett felmutathat?

A theoria rendszeren az előző mellett foglal állást, vagyis a tényleges jövedelmet akarja adó alá venni, tényleg azonban csakis a valószínűt képes. Sőt tételes törvényeink is, ilyen az általános jövedelmi pótdáról szóló, megengedik azt, hogy a kereset, a gazdálkodó egyén munkásságának eredménye nem tartozik azon fogalom alá, melyet jövedelemnek neveznek.

Ha elejtve a kinyomozandó jövedelem megadóztatását, megelégszünk azzal, hogy a valószínű, várható keresetet, vagyis nem az eredményt, hanem az ennek létesítésére szolgálható alapot adóztatjuk meg, igaz, hogy az ugynevezett járadékszerű jövedelem megadóztatás nélkül fog maradni, nem lesz az egyébként egyenlő előfeltételek mellett működő két iparos közül az jobban megadóztatva, ki jobb izlés, ügyesség, vagy bármely más indokból ugyanoly segédszemélyzet és eszközökkel több jövedelemre tesz szert, mint a másik, hanem e helyett állandó tételek állván fenn, az adózó minden inquisitorius eljárás nélkül már eleve tudja, hogy ily helyen, ennyi helyiséggel, ennyi segédmunkással folytatott üzlet után mily hányadot kénytelen az államnak beszállítani?

De felmerül azonban azon kérdés, vannak-e és ha igen, oly ismérvek az üzleti világban, melyek a megadóztatásnál kielégítő alapot nyújthatnak a mellett, hogy az állam pénzügyi érdeke a kivetés ily módosított alakja mellett ne szenvedjen?

Városi közgyűlés.

Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1890. évi augusztus hó 14-én délelőtt 10 órakor a város-háza nagytermében rendkívüli közgyűlést tartott a következő tárgysorozattal:

1. Belügyminiszteri leirat Mária Valéria főhercegnő Őfelségének esküjéről alkalmából intézett feliratra kiadott legfelsőbb leirat közlése tárgyában. A legfelsőbb kézirat, melyet a bizottság tagjai felállva hallgatnak végig, felolvastatik és így szól:

„Kedves gróf Szapáry! Szeretett leányunk, Mária Valéria főhercegnő menyegzőjének örvendetes alkalmából kedvelt Magyarországon minden részeiből vett szerencse kívánatok és hódoló üdvözlések által ismét valóban megható jelelt fogadtuk azon szeretetteljes részvételnek, melyet hű népeim Háza és Családom sorsát mindenkor kísérik. Midőn a rendületlen hűség és ragaszkodás eme sokféle nyilvánulásaiért az illető testületeknek és személyeknek saját, valamint a császárné és királyné s gyermekeink nevében is legbensőbb köszönetünket kifejezem, különös megelégedésemre szolgál, hogy ez alkalommal is számos jótékonyági tények, alapítványok és felajánlások, Háza ez örömmünepéhez fűződnek, s leányunk házassági egybekelésének napja a jótékony és felebaráti szeretet művei által, melyek ezentul nevét viselendik, — mindenkorra áldásteljes emlékezetben fog maradni. Utasítom Önt, hogy e köszönetünket országszerte hirdesse. — Kelt Ischiben, 1890. évi július hó 31-én. Ferencz József s. k.“

Hosszantartó eljénzessel tudomásul vétetik.

2. Honvédelmi miniszteri rendelet a honvéd lak-tanya kiépítése tárgyában. A m. kir. honvédelmi miniszterium kivételkép 25 évre hajlandó a várossal 7000 frt évi bérért a szerződést megkötöni, az esetre, ha a honvéd-laktanyát kiépített. Az ajánlat elfogadtatik és a honvéd-laktanya jelenlegi helyén a Schneiderbauer-féle telek kisajátítása és hozzácsatolása mellett kiépített határozat-tatik. Utasítván a városi tanács, miszerint a szükséges összeg beszerzése végett a pénzügyetekkel magát érintkezésbe tegye.

3. Kereskedelemügyi miniszteri rendelet a városi mérnöki hivatal szervezése iránt alkotandó szabályrendelet tárgyában és 4. Polgármesteri jelentés az utbiztosi állás minősítése tárgyában alkotandó szabályrendelet iránt. A szabályrendeletek felolvastattak, elfogadtattak és a kereskedelmi m. kir. miniszteriumhoz jóváhagyás végett felterjesztetni határozattak.

5. Brankovits György gör. kel. szerb patriarkának a város közönségének tisztelgése alkalmából írt köszönő levele. A köszönő levél így szól:

„Igen tisztelt Tanács!

Azon kiváló, szerénységünkre igen hízogó kitüntetésért, melyben minket a karlócai érseki, szerb metropolita és patriarka székebe való beiktatása folytán a nagyérdemű Tanács egy fényes üdvözlő küldöttség menesztésével részesíteni méltóztatott — kérjük az igen tisztelt Tanácsot hálás szívünk által sugalmazott forró köszönetünk őszinte nyilvánítását fogadni.

Sok évi szerény egyházi és hazafias polgári működésünk után eljutván ezen kimagasló helyre — melyről még szentebb és nagyobb kötelességünk az Ur Istennek, felséges Királyunknak hiven és odaadón szolgálni és az imádott haza felvirágozása érdekében ernyedetlenül buzgólni — legyen a tisztelt Tanács arról meggyőződve, miszerint életünk legvégsőbb órájáig mindig a legkedvesebb emlékezetben fogjuk tartani azon napokat, midőn a nemes Zombor királyi város többi polgártársainkkal válvtelve édes hazánk összes fiai baráti egyetértésükért, testvéri szeretetükért, szellemi és anyagi jólétükért küzdöttünk és működöttünk.

Legyen a tisztelt Tanács arról is meggyőződve, hogy mindennapi imánk oda irányul: adjon az Ur Isten részünkre továbbra is egészséget, erőt és kitartást, miszerint szép és magasztos feladatunknak az Ur Isten dicsőségére, felséges Királyunk megelégedésére, szeretett hazánk javára, honpolgáraink örömére, minél jobban megfeleljünk.

Ezen szent és magasztos célok mielőbbi elérésében életünk egyedüli feladatát keresvén, mindég nagy örö-münkre fog szolgálni, ha továbbra is a nemes Zombor királyi város közönsége, reánk igen becses, jóindulatában és hazafias támogatásában fogunk részesülni.

Ezt biztosan remélvén és tiszteletteljesen kérvén, maradtunk a nemes Zombor királyi város közönségének kiváló tisztelettel és hazafias üdvözlettel hívők és jó-akarójuk. — Karlócan, 1890. évi július hó 9-én. Brankovics György, szerb patriarka.“

Eljénzessel tudomásul vétetik.

6. A középkereskedelmi iskolánál újonnan rendezesített tanári állás betöltése. A kijelölt bizottságba polgármester ur előterjesztésére megválasztanak: dr. Sztójkovits Péter, dr. Margalits Ede és Dömötör Pál, a főispán ur által kijelöltnek: Fejér Gyula, Zsuffa Vince és Zsulyevits Ernő. Az állásra ötten folyamodtak, de 4-nek nem levén meg a kellő kvalifikációja, így Törös Ferenc verseci főreáliskolai tanár megválasztatik, de köteles egy év alatt a tanári vizsgát letenni.

7. Gazdasági és pénzügyi bizottság jelentése a 2. és 3. számú városi bolthelyiségek bérbeadása iránt megtartott árverés tárgyában. A legutolsó árverésnél kedvező eredmény nem éretett el, azért írásbeli zárt ajánlat mellett újabb árverés alá bocsájtatnak.

8. Heinecz Kálmán ellenőr kérvénye szabadságidő és fizetési előleg megadása iránt. 225 frt előleg és 15 napi szabadság megadatik.

9. Nikolics Kornél innok kérvénye szabadságidő megadása iránt. A kért szabadságidő megtagadattott s folyamodó 3 nap alatt hivatalos állását elfoglalni köteles.

10. Zárubszy János negyedmester kérvénye fizetési előleg megadása iránt. 84 frt előleg megadatik.

A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldetnek: Falcione Lőrinc, Városv Tivadar, Odry János és Bittermann Nándor.

Hirek.

Zentai helyettes közjegyzővé az elhunyt Zsarkó Antal veje, Salamon Dénes, neveztetett ki.

Kinevezés. A zombori kir. törvényszék elnöke, Buják József végzett joghallgatót a felügyelete alatt álló zombori kir. járásbírószághoz segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

Jubileum. Szántován Tápay Péter mérnök f. hó 10-én bizalmas baráti körben megünnepelte ötven éves mérnöki pályáját. A jubileum szűk körben, de vigan folyt le.

Tanítóválasztás. Rigycán a r. k. iskolaszék által tanítókul megválasztattak: Tuschter Etelka sztanisicsi tanítónő és Wahl Ignác, az idén végzett ifjú tanító.

Az ügyvédjelöltek és joggyakornokok köre nem vesztegeti az idejét hiába. Legutóbbi választmányi ülésén is nagyfontosságú határozatot hozott. Páyer Imre egyesületi elnök indítványára határozatba ment, hogy mibelyt az alapszabályok megerősítettnek, rendkívüli közgyűlés fog egybehivati, melynek tárgyai lesznek, hogy az összes joggyakornokok segélydíja évi 600 frtra emeltessek, a joggyakornoki intézmény szabályoztassék s azon visszás állapot, hogy némelyek tíz évig is gyakornokoskodni kénytelenek, megszüntetessék. Ekkor fogják megválasztani a disztagokat is. Intézkedett az egylet arra nézve is, hogy a jogosítványt nem bíró ugynevezett „ügyvédsegédek“ a tárgyalásoktól eltiltassanak és a zugírások illetékes helyen följelentessenek. Örömmel vette tudomásul a választmány az elnök ama jelentését, hogy a felügyelő bizottság tagjaivá megválasztott és küldöttségileg fölkerült urak elfogadták a választást és megígérték támogatásukat. Lelkes eljénzések közt vették tudomásul az ügyvédi kamara azon átiratát is, melyben a körnek erkölcsi támogatását kéri. A köz-

vetítő iroda működése is eredményesnek bizonyult, a mennyiben már eddigél is számos megkeresést kedvezően intézett el. Felkérlek az érdekelteket, hogy föltételeiket is szíveskedjenek közölni a megkeresések alkalmával.

A nagy hadgyakorlatok. A 6. és 7-ik hadtest nagy hadgyakorlatának terve, a melyben honvédségünk is részt vesz, a következő: A 7. hadtest Waldstätten János b. tábornagy és hadtestparancsnok vezénylete alatt fog résztvenni a hadgyakorlatokon. A hadtesthez tartozó két gyaloghadosztály — a 17-ik Kuttig Albin altábornagy és a 34-ik Thyr Miksa tábornok parancsnoksága alatt — folyó hó végén összpontosítva lesz Radna-Lippán, illetve Lugoson. A 17. gyaloghadosztályt képezik: a 33. gyalogdandár Holub Emil ezredes parancsnoksága alatt, mely áll a 37. és 59. gyalogezrednek 3-3 és a 101. gyalogezred 1 zászlóaljából; a 34. gyalogdandár Cronenbold tábornok vezénylete alatt, mely áll a 33. gyalogezred 3. és a 46. gyalogezred 4. zászlóaljából. A 34. gyaloghadosztályt képezik: a 67. gyalogdandár Ambrózy ezredes parancsnoksága alatt, mely áll a 29. gyalogezred 4. és 61. gyalogezred 1 zászlóaljából és a 68. gyalogdandár Wannis tábornok vezénylete alatt, mely áll a 43. gyalogezred 4. és 83. gyalogezred 1 zászlóaljából. Mindegyik gyaloghadosztályhoz egy-egy osztály lovasság egy-egy ütegosztály tüzérség lesz beosztva. A hadtesthez be lesznek osztva a szegedi II. honvédkerületbeli honvédezek is. A honvédség Lugoson lesz összpontosítva. Az így alakított három hadosztály a jövő hó elején kezdi meg menetgyakorlatait Er Mihályfalva és Mező-Telegd felé, hol a zargyakorlatok a 6-ik (kassai) hadtesttel együttesen, szeptember hó 13. 16-ig mennek végebe, a király és az idegen katonai áttátek jelenlétében. A gyakorlatok fővezetői Albrecht főherceg és Beck báró tábornagy, vezérkari főnök lesznek. A 6-ik hadtest az északi, a 7-ik a déli pártot fogja képezni.

Esküvő. Heindlhofer Etelka kisasszonyt, Heindlhofer Róbert derék polgártársunk szép és kedves leányát, holnap reggel 8 órakor vezeti oltárhoz helyben Heiszler Ferenc, zentai gyógyszerész.

A magyar zene újabb hódítása. Eszék városában fennálló városi zenekari bizottsága az ottani katonai zenekar távollétében minden vasár- és ünnepnapra kiszolgáltató sáta- és tánczenére szerződöttes céljából 7 zenekarral lépett érintkezésbe. A pályázók közül Herzenberger Sándor, városunk kitűnő s közelmert vezetéke alatti zenekara lett f. é. augusztus hó 15-étől szeptember 15-ig szerződöttes.

Kimutatás. A zombori róm. kath. népiskolák tanulói létszáma az 1889—90-iki tanévben. Az I. A) fiuosztályban összesen beiratott 61, az év végén volt 59. Ezek közül róm. kath. 59, ev. ref. 2. Osztálytanító: Jung Ignác. — Az I. B) fiuosztályban összesen beiratott 54, az év végén volt 47. Ezek közül róm. kath. 51, gör. kel. 1, ev. ref. 2. Osztálytanító: Roediger-Gfeller Berta. — A II. fiuosztályban összesen beiratott 88, az év végén volt 80. Ezek közül róm. kath. 85, ev. ref. 2, ev. ág. 1. Osztálytanító: Lukits Béla. — A III. A) fiuosztályban összesen beiratott 59, az év végén volt 59. Ezek közül róm. kath. 57, ev. ref. 2. Osztálytanító: Berger Antal. — A III. B) fiuosztályban összesen beiratott 56, az év végén volt 51. Ezek közül róm. kath. 56. Osztálytanító: Orehoja Béla. — A IV. A) fiuosztályban összesen beiratott 45, az év végén volt 42. Ezek közül róm. kath. 40, gör. kel. 1, ev. ref. 3, ev. ág. 1. Osztálytanító: Jauch Ferenc. — A IV. B) fiuosztályban összesen beiratott 45, az év végén volt 40. Ezek közül róm. kath. 43, gör. kel. 1, ev. ref. 1. Osztálytanító: Czinkler Gyula. — Az V. és VI. fiuosztályban összesen beiratott 65 (53—12), az év végén volt 48 (42—6). Ezek közül róm. kath. 59, gör. kel. 5, ev. ref. 1. Osztálytanító: Temunovits Tamás. — Az I. leányosztályban összesen beiratott 115, az év végén volt 105. Ezek közül róm. kath. 110, ev. ref. 2, ev. ág. 3. Osztálytanító: Iskolanének. — A II. leányosztályban összesen beiratott 108, az év végén volt 99. Ezek közül róm. kath. 105, gör. kel. 1, ev. ref. 2. Osztálytanító: Iskolanének. — A III. A) leányosztályban összesen beiratott 56, az év végén volt 52. Ezek közül róm. kath. 54, ev. ág. 2. Osztálytanító: Iskolanének. — A III. B) leányosztályban összesen beiratott 77, az év végén volt 70. Ezek közül róm. kath. 76, gör. kel. 1. Osztálytanító: Iskolanének. — A IV. leányosztályban összesen beiratott 88, az év végén volt 77. Ezek közül róm. kath. 86, gör. kel. 1, ev. ág. 1. Osztálytanító: Iskolanének. — Az V. leányosztályban összesen beiratott 61, az év végén volt 52. Ezek közül róm. kath. 56, ev. ref. 1, ev. ág. 2, izr. vallásu 3. Osztálytanító: Iskolanének. — A VI. leányosztályban összesen beiratott 49, az év végén volt 46. Ezek közül róm. kath. 40, gör. kel. 1, ev. ref. 1, ev. ág. 1, izr. vallásu 6. Osztálytanító: Iskolanének. — A VII. leányosztályban összesen beiratott 28, az év végén volt 26. Ezek közül róm. kath. 25, gör. kel. 1, izr. vallásu 2. Osztálytanító: Iskolanének. — A VIII. leányosztályban összesen beiratott 28, az év végén volt 27. Ezek közül róm. kath. 19, gör. kel. 1, ev. ref. 2, izr. vallásu 6. Osztálytanító: Iskolanének. — A szelencei fiuosztályban összesen beiratott 81, az év végén volt 72. Ezek közül róm. kath. 81. Osztálytanító: Mayer-Orasits Erzsébet. — A szelencei leányosztályban összesen beiratott 77, az év végén volt 64. Ezek közül róm. kath. 77. Osztálytanító: Denk-Kuszik Emilia. — A bánáti fiuosztályban összesen beiratott 64, az év végén volt 60. Ezek közül róm. kath. 62, ev. ref. 1, ev. ág. 1. Osztálytanító: Temunovits József. — A bánáti leányosztályban összesen beiratott 60, az év végén volt 48. Ezek közül róm. kath. 59, ev. ref. 1. Osztálytanító: Berger-Grüff Anna. — Nenadits csata-aljai uton levő vegyes iskolában összesen beiratott 22 fiú, 7 leány, az év végén volt 16 fiú, 6 leány. Ezek közül róm. kath. 22 fiú, 7 leány. Osztálytanító: Dorotits Ágoston. — Nenadits bajai uton levő vegyes iskolában összesen beiratott 12 fiú, 20 leány, az év végén volt 7 fiú, 19 leány. Ezek közül róm. kath. 12 fiú, 20 leány. Osztálytanító: Tómits Zsófia. — A keletgradinai vegyes iskolában összesen beiratott 27 fiú, 21 leány, az év végén volt 20 fiú, 12 leány. Ezek közül róm. kath. 27 fiú, 21 leány. Osztálytanító: Matusek Zsigmond. — A nyugatgradinai vegyes iskolában összesen beiratott 5 fiú, 5 leány, az év végén volt 5 fiú, 5 leány. Ezek közül róm. kath. 5 fiú, 5 leány. Osztálytanító: Tyeplitzky Aranka. — Főösszeg: Az összes iskolákban beiratott 684 fiú, 800 leány, az év végén volt 597 fiú, 708 leány. Ezek közül róm. kath. 659 fiú, 760 leány, gör. kel. 8

fiú, 6 leány, ev. ref. 14 fiú, 9 leány, ev. ág. 3 fiú, 9 leány, izr. vallásu 17 leány.

A száj- és körömfájás járványszerűleg lépett föl Ujvidék környékén a szarvasmarhák közt. Ennek következtében az ujvidéki kapitányság megtiltotta a marha felhajtását az e hó folyamán tartandó országos vásárra. Ujvidék városa még ment a vészről.

Körözés. Kolompár Péter, lopás miatt vádolt, topolyai származású, 47 éves, nős, közép termetű, arca hosszú, szeme és körömlőke fekete, fogai jök, körszakálás, foglalkozás nélküli egyén, nyomozandó és megtalálás esetén a legközelebbi kir. ügyészhez utján a zombori kir. tszék fogházába szállítandó. Zombori kir. törvényszék.

Borzasztó tévedés fosztotta meg életétől Czettler József volt zombori jelenleg hőmező-vásárhelyi állomási főnök szép fiatal feleségét. Czettlerné a hősegtől elgyötörve, vizes inni az élekműködés ment, a hol a behűtött ivóvizet rendszeresen tartani szokta. A vizes-edény mellett egy másikban rézgálic-oldat állott s a szerencsétlen, végzetes tévedésből, víz helyett rézgálic-oldatból ivott. A mérgező hatása azonnal kitört a fiatal asszonyon. Göresös rohamok vettek erőt rajta, arca eltorzult s a kintől és halálós félelemtől szívszagotó jagatásban tört ki. Megrémutott férje a pályorvosost küldött, a ki ellenmérget adott a megmérgezettnek. Késő volt, mert a fiatal nő több óráig tartó szenvedés után meghalt.

Utonállás. Szotin Koszta szállási parasztleányt vasárnap éjjel, amint a bukoviaci szállásokról a városba tartott, több suhanc megtámadta és véresre verte. Az utonállók már fogva vannak.

Szaj- és körömfájás. Ó- és Új-Verbász községekben a szaj- és körömfájás kiütött a marhák között.

A szülők figyelmébe. Kétségtelen, hogy nem csak Pozsonynak, de az egész felvidéknek legjelesebben felszerelt, leglátogatottabb s legkitűnőbbnek elismert felső leányiskolája és nevelő intézete a Helmbacher Augustina miniszteri engedéllyel és nyilvánossági joggal felruházott nyolcosztályú elemi és felső leányiskolája és nevelő intézete, melynek, amellyel, hogy a jó nevelés minden kellekeivel rendelkezik, egyik főjellemvonása az, hogy benne a németajkú leányok egy-két év alatt teljesen megtanulnak magyarul, míg ellenben a magyarajkú leányok ugyanazon idő alatt a német nyelvet szóban és írásban teljesen elsajátítják. A kik az intézetet huzamosabb ideig látogatják, a francia írásban és beszédben szintén kellő precizitásra tesznek szert. Az intézetben az egyes tantárgyakat, a zenét, a rajzot, Pozsony legjelesebb szaktanferiai tanítják. Egy növendéknek egy évi teljes elátlására 300 frt fizetendő, a mi elég olcsónak mondható. A havonként fizetendő tandíj 3, 4, 5 frttal váltakozik. Pozsony kitűnő éghajlati viszonyait s az intézeti helyiségek alkalmas voltát figyelembe véve, melegen ajánljuk ezen intézetet a szülők figyelmébe.

Gyujtogatás miatt a titeli kir. járásbírószág vizsgálóbírája megkeresi az összes hazai hatóságokat, hogy gyujtogatás miatt panaszolt Pésziratz Pánta jelenlegi tartózkodási helyét az alábbi személyleírása alapján kinyomozni, feltalálás esetén letartóztatni s ezen kir. bíróság fogházába leendő kiserítését véget a legközelebbi kir. ügyésznek átadni szíveskedjenek. Személyleírása: születési és illetőségi helye Káty község, Bácsmegeye, foglalkozása kőbőröl, lakhelye ismeretlen, nős, születési éve 1856, gör. kel., termete közép, arca kerek, szeme szürke, szemöldöke szőke, orra és szája rendes, haja fekete, fogai épek, szakála nincsen, különös ismertető jelei nincsenek. Titeli kir. jbróság.

Hymen. Inotay Béla, kereskedő, zombori földink, eljegyezte Róza szabadkai tanító művelt és kedves leányát, Tinka kisasszonyt.

Ünnepélyes istentisztelet. F. augusztus hó 18-án. Ó Felsége a király születésnapján, a zombori izr. templomban fényes és ünnepélyes istentisztelet leend. A hitközség kántora, férfi és női énekkar, valamint harmonium kísérlete mellett, az ünnepélyhez méltó énekdarabokat fog előadni, a kerületi főrabbi, dr. Fischer Mihály, pedig alkalmi beszédet tart.

O-Becsei hírek. A plébánosválasztás, melynek nagy érdeklődéssel nézünk eleje, e hó 21-ikére van kitűzve. Aug. 23-án lesz az új iskola kiadása építés alá. Aug. 26-án pedig tanítót választunk a sokat megbeszélte zenészi mellékképzétségű állásra.

Katonai lóvásár. A csász. és kir. közös hadügyminiszterium hozzájárulásával ezennel közhírre tétetik, miszerint a hadsereg lószükségletének fedezése végett a vármegye területén Baján, folyó évi szeptember hó 12-én, Zomborban, folyó évi szeptember hó 14-én, Zentán, folyó évi szeptember hó 16-án katonai lóvásár fog tartani. Ezen vásárlásra egy kiküldött katonai bizottság fog megjelenni, mely az elővezetett lovak közül meg fogja vásárolni mindazokat, melyek katonai célokra alkalmasnak és arra nézve megfelelőeknek fognak találni. Miután a főcél az, hogy a hadsereg részére minden közvetítés nélkül egyenesen a tenyésztőktől vétessenek meg a lovak, annál fogva figyelemzetnek a tenyésztők, hogy teljes bizalommal vezessék elő katonai célokra alkalmas eladó lovaikat és tulzott árak követelése által a megvétel lehetetlenné ne tegyék, miután mindenesetre jobb árakat kaphatnak ezen közvetlen eladás által, mint az esetben, ha lovaikat közvetlen útján juttatják a hadsereghez. Alkalmas minden szilárd testalkatú, jó mozgást és kitartást ígérő, tulságos használat által még meg nem rontott s a katonai használatot gátló hibával nem bíró 4 egész 7 éves és legalább 158 centiméter magas ló. A 7 évet már meghaladt lovak semmi esetre sem vétettek meg, valamint a 158 centiméteren (vagy 15 markon) aluli lovak közül csupán kivételképen vétettek meg egyes olyan példányok, melyek kiváló jó testalkatúak és kitűnő vérrrel bírnak. Ez alkalommal 3½ évet betöltött csikók is fognak vásároltatni, azonban csupán egyes olyan példányok, melyek kiváló jó alkatúnál és nemes származásúnál fogva a katonai csikó telepekben való felnevelésre alkalmasoknak látszanak. Figyelemzetnek tehát a tenyésztők, miszerint 3½ évnél fiatalabb vagy nem legkitűnőbb minőségű csikóik elővezetése által csak felesleges fáradságot és költséget okoznának maguknak. A megvett lovak azonnal a helyszínen átvételnek és készpénzben kifizetnek. A kitűzött nap reggelén a helyszínen jelenlevő vármegyei és községi tisztviselők, valamint a lötenyészbizottmány képviselői minden további felvilágosítást meg fognak adni. Kelt Budapesten, 1890. augusztus hóban. A földművelésügyi m. k. miniszterium.

Az orsz. m. kir. zene- és színművészeti akadémia zenészi osztályaiba (Andrássy-ut 67. sz.) szeptember hó 1—9. napján lehet beiratkozni. A felvételi vizsgálatok pedig a haladók részére: a zongorából szept. 10-én d. e. 10 órakor; a hegedű, gordonka és nagy gordonból d. u. 3 órakor; a magánénekből szept. 11-én d. e. 10 órakor; a zeneszerzés és orgonából d. u. 3 órakor; az előkészítő osztályokban: a zongorából szept. 12-én d. e. 10 órakor, a hegedű és gordonkából d. u. 3 órakor tartatnak. A drámai és operai osztályokba (kerepesi-ut 1. sz. III. em.) a beiratások szept. 6—8-ika közt a délutáni órákban; a felvételi vizsgálatok: az operánál szept. 9-én, déli 12 órakor a nemzeti színház színpadán, a drámánál ugyanaznap d. u. 3 órakor az intézet helyiségében (kerepesi-ut 1. sz. III. em. 18. ajtó) lesznek. Tanárok: a) zenészi osztályokban: Beliczay Gy., Herezfeld V., Köessler J. (zeneelmélet, zeneszerzés); Chován K., Erkel Gy., Thomán I., Fayl Fr. (zongora); Köessler J. (orgona és karének); Hubay I. (hegedű és mély hegedű); Popper D. (gordonka); Gianicelli Károly (nagy gordon); Passy C. A. és Pauly Rich. (magánének); dr. Váradi Antal (szavalás, vers- s költészet); dr. Harrach József (zenetörténet és esztetika); Szabó X. F. (hangszerelés és partitúraolvasás); Palóczy Lipót (olasz nyelv). b) A drámai osztályokban: Náday Ferenc és Nagy Imre (drámai gyakorlat); Paulay Ede (drámai gyakorlat és színészet elmélete); dr. Csiky Gergely (dramaturgia, mythologia és lélektan); dr. Váradi Antal (magyar nyelv, költészet, esztetika, történelem és jelmez); Rayc Lajos (franciayelv). c) Az operai osztályokban: Passy C. A. és Pauly Rich. (ének); Ujházy Ede (operai színpadi gyakorlat); Erkel Gyula (énekgyakorlat); Szabados Béla (énekrepetítor). A drámai és operai tanszak közös tanárai: Kobler Ferenc (tánc); Bokelberg Ernő (torna); Keresztesy J. (vivás). Tandíj: A zeneszerzési, magánének és orgona főtanszakoknál évenként 70 frt; a zongora, hegedű és gordonka főtanszakoknál 100 frt; a nagy gordon főtanszaknál 50 frt; a zongora, hegedű és gordonka előkészítő osztályokban 50 frt. A drámai tanszaknál 30 frt, az operai tanszaknál 70 frt. A tandíj két egyenlő részletben fizetendő. A tandíjon kívül 1 frt beiratási és 5 frt felvételi díj jár. A zeneszerzési és operai növendékek a m. kir. opera, a drámai növendékek pedig a nemzeti színház előadásait díjtalanul látogathatják. Szegénysorsú, de kiváló tehetségű és szorgalmu növendékek tanjmentességet élveznek és ösztöndíjban is részesülhetnek. Bővebb értesítést a zenészi osztályokról dr. Harrach József titkár (Andrássy-ut 67. sz.), a drámai és operai osztályokról dr. Váradi Antal titkár (Kerepesi-ut 1. sz. III. em.) adnak az igazgatóság.

Furfangos tolvaj. Pár nap óta városunkban több furfangos kisebb tolvajlás történt, melynek tettesét buzgó rendőrségünk azonnal ki is pulatoilta. Ugyanis Ery Sándor ismert s már többször felkötött volt tolvaj a múlt héten különösen a magánosan hagyott házakat tisztelte meg látogatásával. Ha találok a házbellekkel, rendszeren azt adta elő, hogy a feleségét keresi. Ha pedig észrevétlenül hatolt be, minden kezébe eső dolgot magához vett s eltolvajolt. Rendőrségünk azonban csakhamar gátat vetett szenvedélyes látogatásainak s elfogta. — Ma kísérték át az ügyészséghez.

Megjelent „A cukorrépa és annak termelése.” Gyakorlati mezőgazdálk részére írta Rombay Dező, a Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület titkára. Tartalma: A cukor és cukorgyártás története. A cukoripar Magyarországon. A magyar cukoripar pangásának okai. Remélhető-e, hogy hazánkban a cukoripar felvirágozik? A cukorrépa gazdasági jelentősége. Milyen a jó cukorrépa? A répa cukortartalmának meghatározásáról. A cukorrépa fajtái. A cukorrépa igénye éghajlat és talaj iránt. A cukorrépa trágyázása. A cukorrépa helye a vető-forgóban. A talaj megművelése a cukorrépa alá. A cukorrépa vetése. A cukorrépa ápolása. A cukorrépa érése és kiszedése. A cukorrépa magtermelése. A cukorrépa ellenségei. A cukorrépa hulladékai. A gazda viszonya a cukorgyárhoz. A cukorrépa termése és jövedelme.

Műkedvelői előadás. Ó-Keérről írják: Községünkben a gyöngyfiatlóság műkedvelői színi társulat alakított s képességéről f. hó 9-én adott sikerlét és fényes tanulelet, midőn a „Leánykérő” és „Schneider Fips” című darabokat színe hozta. Ezen est örök emlékeztében marad mindazoknak, akik azt végig nézhették. Igazán, örömeben szinte röpdösött a lellem, midőn végig figyeltem a derék fiatalág előadását. Az olvasókör udvari helyisége — mely a nézőtér képezte — igen szép intelligenciával telt meg. Szébbnél szébb, esinosnál esinosabb női alakokat, aranyos lánykákat lehetett ott látni. Színpadul az olvasókör terme előtt huzdó hosszú és széles folyosó szolgált, mely oly izlésteljesen és pompásan volt elkészítve s feldíszítve, hogy akár melyik nagyobb mezővárosba, sőt városba is beillt volna. A műkedvelői társulat első előadását még a jó lsten is szép szemmel nézte, mert gyönyörű csendes este volt. A néző közönség feszült figyelemmel várta az előadás megkezdését s midőn az megkezdődött, annál feszültebb figyelemmel hallgatta azt végig, a szereplők sűrű tapsviharban részesítve. A „Leánykérő” főszerepét, Sugár Katát, Krumm Paula k. a. valóban igen oadaóan és érzelmeteljesen alakította. Nyájás, megnyerő lenge alakját ügyes öltözködésével festőileg tette. Igazi, szép, remek magyar parasztleány alakot mutatott s kedves énekével elragadta a közönséget. Eredeti alakok voltak továbbá: Sugár Mihály (Fejes Ágost), Szamos Ferenc (Fischer Henrik), Villám Bandi (Ilg Ede) és Illom Peti (Jávorszki Menyhért). Kiki igen jellemzetesen és találóan töltötte be szerepét. A többi nőszereplők szintén feltűntek ügyes sürgés-forgásaikkal, mit válogatott, finom izlésű ruházatuk még élvezetesebbé tett. Közülük leginkább Merstetter Emma k. a., zombori vendégszereplő, vonta magára a közönség figyelmét hatásos játékával. Bátran mondhatjuk azon itéletet, hogy színésznői tehetséget áruelt el ez estén. Elragadó és festői látvány volt továbbá a kézfogói, illetve kéro jelenet s a násznép cifra sokasága. Kezesteljes táncaik gyakran újrázásra és tapsra készítette a nézőket. — A „Schneider Fips” című darabban ugyanily sikert arattak a szereplők. Fipset Steinmetz, Hollmann Fischer adták ügyesen és tapintatosan, Lieshent Krumm E., Mad. Zephirt pedig Pichler M. k. a. játszották könnyen és fesztelent. Johanna, a szolgál, Fejes A., együgyű magatartásával és bámulatos rugékony mozgásaival nagy hahótára bírta a szemlélőket. Dacára rövid szerepének, olyannyira elemében volt s oly sok komikumot fejtett ki, hogy bármely

elsőrangú társulatnak díszere válhatnék. Egyszóval az összes szereplők mely elismerést vívtak ki ügyes, egyöntetű játékkal, mely, ha más alkalommal ismételtetni fog, mindenkör díszükre fog válni. Jelszavuk az legyen: Szorgalom, kitartás! — Mielőtt soraimat végképen befejezném, sietek azon férfinnak a közönség őszinte köszönését kinyilvánítani, akinek igen nagy halálával tartozunk. Sietek ő hozzá, akinek mi ezen szép és felejtetetlen est megteremtését köszönhetjük. Ő volt az, ki nemcsak szívéből fakadó buzditásával az ifjúság akarátát és tetterjét összeolvasztotta s hathatósan közreműködő fáradozásával és oktatásával őket annyira begyakorolta, hogy a két darab előadható volt. Ezen férfi, aki nagy őszinteséggel tud lelkesedni a szépért és nemcsak a szép tudományával és képzettségével valóban kimagasló egyéniség községünkben, senki más, mint a mi kedves, szeretett s köztiszteletben álló plébánosunk, Lajthay Nep. János ur. Az előadás után a cigányok csiklandozó nótáira vig táncra pattant a fiatalság s járták hajnal-kukorékolásig a ropogó eserdást. Pógar.

Halálozás. Rákóczi Párcsetich Sándor, nyug. honvédelmi miniszteriumi osztálytanácsos, a mult heten Bécsben szívizéllhűdés következtében meghalt. Az elhunyt, ki 1821-ben született, mint Szerémszék főjegyzője, később alispánja s a horvát tartománygyűlésnek a magyar országgyűlésre delegált képviselője s jegyzője, a horvát-magyar kiegyezésnek egyik legbuzgóbb híve és uttörője s mint ilyen, boldogult gróf Andrássy Gyula akkori miniszterelnöknek egyik legkedveltebb embere volt. Mint ilyen nevezetett ki a honvédelmi miniszteriumban a horvát osztály élére tanácsosnak. Nyugdíjaztatása után Kállay Béni mellett működött Bécsben a boszniai ügyosztályban. Unokabátyja volt a közelmúltban elhunyt újvidéki főispánnak, R. Párcsetich Félixnek.

Tolvaj asztalossegéd. Szegedi illetőségű s Zomborban munkában állott asztalossegéd Mucsi Róbert, segédátársától Häs Károlytól egy barna (hamuszínű) öltönyt, 1 pár cipőt és egy egy fedelű órát lopott el. A rendőrség nyomozza.

Erkölcstan az iskolában.

(Válasz a Kalocsai Néplapnak.)

A „Kalocsai Néplap“ aug. 9-iki számában éles támadást intézett ellentünk s a zentai ipariskola tanterve ellen. Okot a nem várt támadásra az szolgáltatott, hogy a zentai államilag segélyezett ipariskolában hittan helyett erkölcstant tanítanak s a mi részünkről ezt az eljárást helyeselni merészkedünk akkor, a midőn ezen intézet értesítőjéről a „Bácska“ f. évi július 4-iki számában pár sornyi ismertetést írtunk.

Mielőtt a tárgy érdeméhez szólánánk, legyen szabad tisztelettel megrónunk a hírlapirodalmi uzus nevében a „Kalocsai Néplap“ azon érthetetlen eljárását, a mely e lapok szerkesztőjének személyes megtámadásában nyilvánul, jöllehet az inkriminált cikket, mint a névalírás világosan mutatja, nem a szerkesztő írta. Tudnia kellene a „Kalocsai Néplap“-nak, hogy a szerkesztőség a lapjában megjelent cikkeikért csak akkor vonható felelősségre isteni és emberi törvények szerint, ha azokért az illető cikkíró talán felelősséget nem vállal. Tudnia kellene továbbá ugyancsak a t. „Néplap“-nak, hogy a nével el-látott cikkek után járó felelősség terhe hazai igazság-szolgáltatásunk és társadalmunk felfogása szerint is mindig a cikk szerzőjére nehezedik, sőt a bíróság még az esetben is a valódi szerzőt kutatja, ha az inkriminált közleményért az azt nem író szerkesztő különben felelősséget vállal. Tudnia kellene végre azt is, hogy a hírlapokban külső és belső dolgozóitársak által közölt cikkekkel a szerkesztőség sohasem azonosíthatja magát egészen, sőt nagyon sokszor az övével teljesen meg nem egyező és ellentétes nézeteket is közöl.

A „Kalocsai Néplap“ mindezek felől merő tudatlanságban lévén, nem lep meg bennünket az a kalocsai modor, melylyel e lapok szerkesztőjének személyére támad, holott ama cikk a szerkesztő távollétében s a szerző nevének világos kitételével jelent meg.

Ily modorral szemben felmentve érezhetnők magunkat azon kötelesség alól, hogy a „Néplap“ cikkére reflektáljunk, de az ügyet sokkal fontosabbnak tartjuk, semhogy a tájékozatlanság és vallási elfogultság ily fokával szemben pár szót vesztegetni még szükségesnek nem tartanánk.

Hogy a zentai ipariskola intéző bizottsága és igazgatósága miképen valósítja meg és emeli érvényre az ipariskolai tantervet, az természetesen egészen az ő privát dolga. Az azonban már nem privát dolog, hogy a zentai ipariskolába bevitt erkölcstan tanítása helyes-e? Mi azt mondottuk, hogy az ipariskoláknak szabadságukban áll hit- és erkölcstan között válogatni, míg a „Néplap“ szerint ez nem áll szabadságukban. Nézzük a törvényt. Az 1884. évi XVII. t. c. szerint, mint azt a „Néplap“ is elismeri, az állam az iparosoktatásnál a felekezeti-külső álláspontot helyezkedett s a rendes heti tanórák közé a vallástant nem is vette fel, sőt az idézett törvény 83. §-ának utolsó bekezdésében egyenesen az mondatik, hogy: „a mennyiben a hitfelekezetek a tanoncok vallástanításáról gondoskodnak, a fentebbi órákon felül vasárnaponként egy óra a vallástanításra fordítható.“

A nevezett törvény tehát a vallástan tanítását nemcsak nem rendeli, hanem annak tanóráját is csak annyiban szabja meg, „a mennyiben“ a hitfelekezetek annak tanításáról gondoskodnak. A zentiai álláspontja ebből kifolyólag éppen nem lehet helytelen, ha akkor, a midőn ott a különböző hitfelekezetek a saját hittanuk tanításáról nem gondoskodnak, a bizottság a különböző hittanok helyett egyetemlegesen kötelező erkölcstant adat elő.

Mi ezt az eljárást helyeseltük s ime ma is helyeseltük. A hittani oktatásnak mi is barátjai vagyunk, de a hol ez akár egy, akár más okból nincs keresztül vive, vagy talán a felekezetek sokféleségénél fogva nem is vibető keresztül, ott az erkölcstan tanítását a legkevésbé sem perhorreskáljuk.

Muhoray Alfonz.

A tanító zeneszakképzettsége érdekében.

(Válasz a „Bácska“ 60. számában megjelent „Plébános és tanító válszások“ című cikk II. részére.)

Nines szándékom, de nem is áll jogomban az ő-becsei tanítói választásra vonatkozólag az ő-becseieknek tanácsot adni; de a sorokból kiolvashatni, mintha a cikk-író urnak lenne egy kiszemelt egyéne, kit az ottani tanítói állomásra megválasztani szeretne; és mert valószínű, hogy az gyenge zenész, kiket általában és nyíltan a tanító zeneszakképzettsége ellen; továbbá azon kijelentésem után, hogy e sorok nem szolgálnak senki ajánlására, nem is tudom, kik pályáznak (valószínű, hogy sokan, hiszen 800 frtos állomás!), csupán az ügy érdeme és fontossága — és mert egy helyen nincs határozott, szabatos, nem is tudom, kik pályáznak — kénszerít, hogy tollhoz nyuljak. „Jó zeneértőnek kell a megválasztandónak lennie“ írja cikkíró. Ezen én is megütöttem. Tanító állomásra keresnek jó zenészt. Tehát pályázhatik bárki, a legfényesebb oklevélű tanítón a gyenge oklevélű győzedelmeskedik, csak azért, mert ez jó zenész. Ez nem lehet, ez abszurdum. Azonnal félkerestem a pályázatot. Átfutottam és szemembe tűnik ott a 9-ik sorban ritkított betűkkel: „Zeneben jelesen képzetten előnyben részesülnek.“ (L. Népisk. Tan. 29. sz.) Uram! Ez már más. Előnyben részesül, t. i. egyenlő képzettség mellett a jeles zenész. És helyesen van az így! Mert egy személyben választható két ember, a jeles tanító és a jeles zenész.

Milyent ért cikkíró ur „jeles“ zenész alatt? Ki talán symphoniákat vagy oratoriumokat ír? Azt hiszi cikkíró, hogy ezeket csak úgy lehet teremteni, mint Isten a világot! Ki ilyeneket írjon, nincs is a tanító közt, erre különös hivatottság szükséges, mert ezek a zeneművek legnehezebb nemei, melyeneket csak a zeneművészet legnagyobbjai, Haydn, Liszt stb. írtak. Ilyesmi nem kívánatik a tanítótól.

Mondhatni a tanítót „jeles“ zenésznek akkor is már, ha a legismertebb hangszereken — zongora, orgona, hegedű stb. azon technikai ügyességgel bír, hogy a köz-közben forgó zeneműveket (ide nem érte Liszt Rhapsodiáit és ilyen más nehezebb műveket) „prima vista“ lejátszani képes legyen. Azonkívül jártas legyen ez összhangzattanban és az énekkar vezetésében; és értsen a zeneművek átírása és a hangszerek alkalmazásához.

Ennyit a képezdeben alig lehet elsajátítani; épp azért többnyire csak abból lesz „jeles“ zenész, ki magát a zenében már a képezdebe való fölvétel előtt 3—4 évig gyakorolta.

A Lisztek és Joachimok nem képeztek a képezdeben, de sehol — oly lángeszek ezek, kikre a műza már születéskor rálehelte az isteni ihlettséget, a művészet zsenialitását. Ilyenek ritkábbak, mint a fehér hollók és ne tartsanak az ő-becseiék attól, mintha ilyen oda folyamodnék!

De pályázhatik olyan egyén, ki a mellett, hogy jeles tanító, jeles zenész is. És hogy ennek előnye legyen, az igen természetes.

„Hogy miért kívánatik most egyszerre a zenei tudomány?“ — Mert mások az idők, mások a körülmények. Ezelőtt gyakran az lett — tekintet nélkül az oklevélre — tanítónak megválasztva, kinek sok volt az atyafisága, sógora, komája. Ma már nincs az így! Az egyenlő évi előtti kiadott miniszteri rendelet értelmében a tanító a legjobb oklevélűek közül választandó.

Igy a korrallal haladva, ma már többoldalú képzettség kívánatik a tanítótól.

Vagy azt csak nem tételezi fel a cikkíró, hogy a pályázat szerzője nem tudja mit és miért írja!?

Valószínűleg azon indokokból indult ki, hogy O-Becse válasszon oly jeles tanítót, ki egyszersmind jeles zenész is, mert:

1. hogy szükség esetén a kántort helyettesítse;

2. O-Becsen, hol szolgál- és járásbíró, közjegyző, ügyvédek, orvosok, tanítók és magánzók, tehát igen szép számu intelligens elem van, kik ismerik a zene kedélynemesítő erejét és fontosságát a nevelésben, igen szükséges, hogy oly tanító legyen, ki gyermekeiket nemcsak a zene elemeibe bevezesse, hanem oly művészi fókig vigye növendékeit, mely O-Becsetől — mint ily szép nagyközség művelt elemétől — csak várható és remélhető. Tehát nemcsak kívánatos, hanem szükséges is O-Becsen oly tanító, ki jeles zenész is, annál is inkább, mert a mostani tanítók nem zenészek, eddig nincs is ott oly tanító, mert akkor néhány évvel ezelőtt nem hoztatott volna több uri család egy zenetanítót más városból;

3. a zenében képzettebb tanító nemcsak egy szólamu, hanem két- és háromszólamu énekeket énekeltet növendékeivel az iskolában és a templomban, mi nemcsak a gyermekek- és szülőknek, de a hatóságnak is örömet szerez;

4. van O-Becsen dalárda. A kántornak egyéb elfoglaltsága mellett alig van ideje a kar betanítására és vezetésére; mily jó akkor, ha van ott a zenében annyira képzett tanító, hogy az az összes karmesteri teendőket elvégezze! Hány város és község van, hol tanító a dalárda karmestere? S ha az illető még az iskolában is jeles eredménnyel működik, mennyivel válik az úgy a saját, mint az egész tanítói kar becsületére, tekintélyének emelésére!

Nines tehát semmi feltűnő abban, hogy O-Becse most a zenében jártas tanítót kíván. Ezzel csak mutatja, hogy a korrallal halad, mert a zenében való képzettséget most már ugyszólván minden, még O-Becsenél is sokkal kisebb község pályázatánál is követelik. E sorok írja ismer egy alig 3000 lelket számláló falut, hol minden tanító igen szép jártassággal bír a zenében. (Mást oda nem is választanának.) Van is ott szép — kettős, három és négyes — ének egy az iskolában, mint a templomban. A szünidőben, szünnapokon, hosszú téli esteken van ott gyakran egy duett, tercett, vagy quartett! És nem üres dolgokat, a nagy mesterek műveit játszzák. Nem-e szép és nemes foglalkozás ez? (Már minden esetre nemesebb, mint az ördög bibliáját forgatni!) Vagy ezek talán kevésbé teljesítik iskolai kötelességüket? Volt alkalmam hallani a legfőbb tanügyi hatóságtól, hogy nagyon is megállják helyüket. A nép pedig a legnagyobb tisztelettel viselgetik tanítóit iránt.

Cikkíró ur továbbá úgy tűnteti fel a dolgot, mintha

jeles zenész nem lehetne szintén jeles tanító is. Erre mondhatom, hogy van széles e megyében több igen jeles zenész, kinek tanítói oklevelén a „kitűnő“ jelző tündöklik.

Kérdés, pályázik-e ilyen?

A szállási iskolákra kár volt hivatkozni; mert má-sok ott a viszonyok. Különböztessék oda is oly jeles tanítót választani, ki jeles zenész is (ha olyan lesz — ugyan nem hiszem — a pályázók közt) és ha nem is fog a szállási gyermekekből Paganiniket nevelni (különbö-ben nem is nőnek azok ott, nem teremnek azok ugy gomba módra), mégis fogja őket nem teremnek azok ugy oda iparkodni, hogy minél előbb a városba jusson, hogy ott tehetségeit, ügyességét érvényesíthesse. Még egy téves nézetre megjegyzem, hogy az elemi iskola semmi esetre sincs, de nem is lehet arra hivatva, hogy a gyermekek ott zenét tanuljanak.

Befejezésül megjegyzem, hogy nagy kár lenne — a fenti tekintetekből — „a zenére vonatkozó követel-ményt elengedni“, vagy azt „a nyomdának hibául róni fel“. Hanem a választásnál — és ezt hangsúlyozom — Kellner, a nagy paedagogus szerint, előbb jeles tanító-kell választani és csak azután a zenére tekintettel lenni s oda hatni, hogy egyenlő képzettség mellett, zeneben jelesen képzetten előnyben részesüljenek.

Ada, 1890. aug. 13-án.

Ugy látszik városunkban egyáltalán nem akarja fölteni fejét az uborka szezon; van hírlink, eseménylink mindig egy kevés. Ezek közül azokat, melyek közérde-kiek, vagy a megyében a mi városunkat ismerőket ér-dekli, félig-meddig kötelességünk, hogy nyilvánosságra hozzuk.

Ilyen első sorban a folyó hó 24-én, főmagasságu dr. Haynald Lajos bíboros-érsek ur névnapja előestéjén, az általános tisztelet és szeretettel átölelt főpásztor tiszteletére adandó hangverseny. A ki a meghívóba tekint, az első pillanatra tisztában kell hogy legyen e hangver-senynek a provinciális városokban szokatlanul magas művészi színvonalon álló műsorával. S tekintve Almásy ur általánosan ismert művészetét s a közreműködők e téren kifejtett szép múltját: oly élvezetdús estére lesz Ada s a környék művészetesretől intelligenciájának ki-látása, aminőt a fővárosban is ritkán élvezhetni. A műsor a következő: 1. a) Prelude, Bach J. S.-tól. b) „A holt költő szerelme“, drámai zeneköltemény. Szövege Jókaitól, ze-néje Lisztől. Előadják: Révfi Géza és Almásy Miklós. 2. Sonata (D-dur) Mozarttól. Előadják: Wolf Etelka k. a. és Almásy Miklós. 3. „A holt költő szerelme“, drámai zeneköltemény. Szövege Jókaitól, ze-néje Lisztől. Előadják: Dwelly Mariska k. a. és Al-másy Miklós. 4. Faust-keringő. Gounod-Lisztől. Előadja Almásy Miklós. 5. Régi magyar zene-kincsek. Össze-gyűjtötte Káldy. a) Két kuruc tábori dal. 1672. és 1705-ből; b) „Hadik öbester nótája“ Biharitól, 1757-ből; c) „Lavotta első szerelme“ Lavottától, 1786-ból; d) Ma-gyar nóta, Czinka Pannától, 1735-ből; e) „Berecsényi nótája“ Bihar szerint, dallama 1709-ből. Előadják: Al-másy Miklós és Révfi Géza. 6. „Magyarország határan“, id. Abrányi K. Előadja: Révfi Géza. 7. „Magyar ci-gány alakzatok“ Taussigól. Előadja Almásy Miklós. 8. a) „Az eredeti Rákóczy-nóta“, amint 1709-ben tároga-tón fújták. b) Rákóczy-induló Liszt F. átírásában. Elő-adják: Almásy Miklós és Révfi Géza.

E számok mindenike művészi értékű darab; ugy van összeválogatva, mint a hogy azt egy, a zeneművészet országának minden zegé-zugát, arny- és fényoldalát ismerő, ambiciózus zeneművész — akkor, midőn rajongva szeretett főpásztorra iránt érzett tiszteletét a legmagasabb fokban akarja kifejezni — csak kiválogathatja.

Egy darabra azonban különösen fölhevjük a n. é. közönség figyelmét. S ez: „A holt költő szerelme“ e. drámai zeneköltemény. Ezt tesszük pedig azért, mert e zeneköltemény manapság némileg aktualis is. Aktualis pedig azért, mivel Petőfinének, férje halála után való magatartását nemrégiben Szana Tamás iparkodott quasi rehabilitálni, e költemény pedig, hasonlólag Arany Jánosnak Petőfiné alig kimagyarázható könnyűvérűségét elkeseredetten festő költeményével, az ellentétes álláspontot foglalja el. Csakhogy némileg mégis enyhébben fejezi be azt, mint a puritán és higgadt Arany tévé. Megvan Jókainál is a szívszagotó bucsu a háboruba készülő férj és imádtott családja közt; látjuk itt is a világnak hangosan kikiáltott hitvesi panaszt, a háboru zaját költeményeivel tulharsogó férj távolléte miatt; sőt ha a csata nagyszerű festése után a holló és a feleség közötti borzasztóan szép és végtelenül keserű szarkaz-mussal megírt párbeszéd végszavai, midőn azt vágja a holló a feleség arcába: én (a holló) örökké gyászolom (a költőt), „új nászújj az özvegy“ — erősebben vádol-ják is a gyászév leteltét sem váró asszonyt új férjhez-menetelért: de az a körülmény, hogy Szendrey Julia szelleme a halál után egész odaadó örömmel és kéjjel egyesül a holt után imádatig bálványozott lantos gigászi szellemével, jól eső egyensúlyt teremt a hallgató felkor-bácsolt kedélyében. Mert nem szabad felednünk, hogy e mű két lángész lelkének alkotása: Jókai- és Liszt Ferencé.

Csak most veszem észre, mennyire elragadt a hév, pedig csupán a próbákon voltam szerencsés kétszer hallhatni a gyönyörű munka előadását; pedig hát nekem még más mondani valóm is volna. Az t. i. hogy a ren-dezőség a járás Lajosáról sem feledkezett meg, midőn arra is kiterjeszté figyelmét, hogy a tiszteletére évenként megjelenni szokott helybeli és vidéki intelligencia iránt való tekintetből, kik Lajos napján öt sereglik körül sze-retettel, s hogy ezzel némileg az ő iránta érzett tisztelet is kifejezhető legyen: a koncertet Lajos nap előestéjére tette, ahelyett, hogy a mint szokás, a napjára tette volna. Mi adaiak teljesen megvagyunk arról győződve, hogy Almásy ur hangverseny minden tekintetben jól fog sikerülni.

Van azonban egyéb örömdetes hírlink is. A hely-beli izr. iskola palotaszzerű épületének 5080 frtért való elkészítését Csányi építőnk már fölvalalta. Jól van ez így. Az iskola magasztos hivatásu helyiség, melynek külsejére is valamit adni szükséges. Csak dicsérni lehet az előjáráságot és a képviselőtestületet e felfogásért és azon garanciáért, melyet e tényével a jövőben felépi-tendő iskolák külső és belső berendezésére vonatkozólag nyujt.

A régi iskolaépületek is alapos javításokon és tisztogatásokon mentek keresztül. Ha tudomására hozzuk a közönségnek, hogy e költségek közel állanak a 700 frthoz, lefogja vonni belőle a következményeket.

„Tűzünk is volt hál' Istennek“ mondja bizonyára magában az aratás idejére a toronyba küldött tűzör. Szerencsére azonban mind a két alkalommal még csirájában elfojtotta a — (majd azt irtam: tűzoltóság) szomszédság. Szeretnék még tovább dicsőkedni, de ha eszembe jut a tűzoltóság hiánya: elmegy a kedvem minden hangtól.

Severus.

A Kain unokáihoz.

Hova lett az emberiség
Viruló szép teste?
Hova lett a rózsapír, mely
Ifju arcot feste?
Kialudt a lélek lángja,
A szem nem világol;
Hervadt ifjak, festett arcok,
Mi lesz a világból?
Építétek, építétek
Azt a mentő bárkát!
Hallom már a vízözönnek
Rettentő zugását.

Szeretből, gyűlöletből
Tett hajdan a férfi;
A természet örök hangját
Ma senki sem érti.
Gyöngeség az érzelem mind,
Megteszi a szó is.
Mi a szív ma? mi a lélek?
Nem kell, még ha jó is!
Építétek, építétek
Azt a mentő bárkát!
Hallom már a vízözönnek
Rettentő zugását.

Mi a jelszó? Sokat beszélj
Jórol, szeretetről;
De a drága haza hasznát
Csak magadnak szedd föl.
Áldozatsz is — számításból,
Ha van bő percentje;
Azé a konc, kinek nincs sem
Ördöge, sem szentje.
Építétek, építétek
Azt a mentő bárkát!
Hallom már a vízözönnek
Rettentő zugását.

Názárethi szegény martir!
Cserbe hagyunk téged.
Arany-istent kerestünk mi, —
Az ad vígabb éltet.
Te előtéd, óh nagy mammon!
Térdet fejet hajtunk.
Itt a testünk, itt a lelkünk,
Uralkodjál rajtunk.
Építétek, építétek
Azt a mentő bárkát!
Hallom már a vízözönnek
Rettentő zugását.

Hej a bűnnek, az ügyesnek,
Kijár a jutalma!
Mig az erkölcs meg az eszme
Sokszor éhen hal ma.
Dobzódik a szibarita,
Nyög a munka népe.
Meggobban a világ szive,
Vér lesz majd a vége.
Építétek, építétek
Azt a mentő bárkát!
Hallom már a vízözönnek
Rettentő zugását.

Rónay István.

Emlékszel-e?...

Emlékszel-e még a kis patakra,
Melynek partján rózsát szedgeténk
És egymáshoz édesen simulva,
Ábrándozánk, szerelmet esküvénk?
Emlékszel-e, mint fogadtad híven,
Hogy hűséged változatlan leszen;
Hogy az élet örömeit, búját
Holtodiglan megosztandó velem.

Ez régen volt. Ifjak valánk akkor,
Szent érzelem hevíté kebelünk
S nem lihattuk, hogy csak gyermekábránd,
Míróly oly kéjörömmel csevegünk,
Ám az idő röpké szárnyon haladt,
Letűnt a gyermekifjúság kora,
Ábrándjaid biboros egére
Reá borult a multak fátyola.

Multak idők. Lángoló szivedből
A szerelem tüze kialudt;
Nem emlékszel, mit fogadtál egykor,
Mit esküvél, mit ajkad hazudott.

Nem emlékszel már a kis patakra,
Nem a szivre, melynek szived adad,
Feledd őt, kinek hűtlenséged
Széjjeldülta üdvét, boldogságát.

Feledd mindent... Élvezd zavartalan
A jelennek csásos gyönyöreit!...
Feledd, feledd, hisz tudod feledni
A multaknak sötét emlékeit!...
Még te éled boldog napjaidat,
Engem gyötör, epezt, öl a bánat,
Megtört szívem nem tud elfeledni,
Vágyik, eped, szüntelen utánad.

M.

Gabonaüzlet.

Augusztus hó 14-én.

Mai betivásárunk a várakozásnak nem felelt meg. A hozatal jelentéktelen maradt, a vételkedv ellenben kedvezőbb. Hangulat barátságos.

Áraink:

Buza	6.40—6.60
Zab	5.40—5.50
Árpa	4.90—5.00
Bab	6.80—7.20

Naptár.

Augusztus.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
15 Pent.	N. B. Assz. n.	N. B. Assz.	3 Izsák d.
16 Szom.	Rókus	Izsák	4 7 vértanu
17 Vas.	E 12 Liberát	E 11 Aug.	5 G 11 Eusig
18 Hétfő	Ilona	Helena	6 Ur szinv.
19 Kedd	Lajos p.	Sebald	7 Domctius

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Helyettesíti:

Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILATKÖZLET.

NYILATKÖZLET.

A „Falusi mizeriák“ című cikkem minden szava igaz s a valóságnak megfelel, a mit én okiratok s tanúkkal bebizonyítani képes vagyok.
Kelt Bukleszen, 1890. aug. 13.

G. S.

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

HIRDETÉSEK.

Házberbeadás.

Felső város Flórián-utca 435. számú emeletes ház (régii posta) folyó évi november 1-től egyben, esetleg emelet és földszint külön is berbe adandó.

Bővebb tudósítás Schaffner József háztulajdonosnál nyerhető.

3787. szám.

kig. 1890.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye ó-becsei járásba kebelezett Turia községben üresedésben levő községi szülésznoi állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állás javadalmazása: havi előleges részletekben nyereendő évi 150 frt fizetés és a szabályrendeletben megállapított minden szüléstől 50 kr és minden további látogatásért 20 kr.

Felhívom ennélfogva azon okleveles szülésznoket, kik ezen állást elnyerni óhajtnák, hogy ez iránti kérvényüket az oklevéllel felszerelve, hozzám f. évi szeptember hó 1-ig nyújtsák be. Pályázóktól a szerb nyelv bírása megkivántatik.

A választási határnap a kérvények beérkezése után fog kitűzteni.

Ó Bacsén, 1890. augusztus 3 án.

Vibirál József,

szolgabíró.

Üzlet eladás.

Betegségem miatt, helyben régóta fennálló rőföskereskedésemet felhagyom s ennek folytán ezt úgy, mint teljes bolti felszereléseimet igen kedvező feltételek mellett

eladom.

Komoly reflektánsok kéretnek alulirothoz bővebb tudósítások végett fordulni.

Wamoscher Mihály,

Prigl.-Szt.-Iván.

2—2

Zembar, 1890 Bittermann Nándor könyv- és könyvműjéből.

Ajánlat.

Apatini üzletvezetőségünk a n. é. közönségnek ezen tudomására adja, hogy Apatinban (az uradalmi szé-rüskertben) fentartott faraktárunkban a következő árak mellett

tüzelőfa

	kapható.	
Egy méteről tölgyfa	8 frt — kr.	
„ „ szilfa	8 frt — kr.	
„ „ cserfa	10 frt — kr.	
„ „ bükkfa	10 frt — kr.	
„ „ körtefa	8 frt — kr.	
„ „ hársfa	8 frt — kr.	
„ „ dorongfa	6 frt 40 kr.	
„ „ tuskófa	5 frt 60 kr.	
„ „ nagy fűrészforgács	5 frt 20 kr.	

Különösen kiemeljük, hogy a tüzelőfa általunk teljes hasábkobban és jó méretekben a közelismert

erdei öl

szerint szolgáltat ki és ezen kedvező árjegyzés mellett vételt közhivataloknak, egyesületeknek, magánosoknak, kereskedőknek, iparosoknak stb. a saját érdekükben és a takarékoság szempontjából is ajánlhatjuk.

Eissler J. és testvérei

üzletvezetősége Apatinban,

Alföldy-féle házban.

5—5

4079. szám.

kig. 1890.

Arlejtési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, miszerint Bács-Bodrogh vármegyébe kebelezett Ó-Becse községben folyó évi augusztus hó 23-án d. e. 9 órakor Ó-Becse község-házánál egy 10,622 frt 75 krral előirányzott iskola építése tekintetében árlejtés fog tartatni.

A vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy a nyilvános szóbeli és zárt ajánlataikat 10% bántapénzzel ellátva, a mondott napig hozzám nyújtsák be.

Az építési terv és feltételek Ó-Becse község elüljáróinál tekinthetők meg.

Ó-Becsen, 1890. évi augusztus 2-án.

Vibirál József,

szolgabíró.

3—3

Földeladás.

A csicsovai pusztában a szóntai országuttra dülő s a ferenc-csatornai hidon túl fekvő 4 hold 1490²/₁₂ □ öl szántó és a hozzátartozó nádassal; továbbá a szóntai országút mellett a ferenc-csatornai híd mellett innen fekvő 6 hold 58⁸/₁₂ □ öl szántóföld szabadkézből örök áron eladó.

Bővebb értesítés Tillinger Ferenc városgazdánál Zomborban nyerhető.

3—3

Egy jó házból való fiu — keresztény —

gyakornoknak felvétetik Schlachter József fűszerkereskedésében Jankovácson.

9439. szám.

1890.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Az aradi kir. jószágigazgatóság részéről ezennel közzétetik, hogy a kulai kincst. urad. ispánságnál 1890. évi szeptember 3-án d. e. 9 órakor a kucurai 944¹¹⁹² hold birtoknak, a kulai volt sörház és melléképületeinek, ugy a sörházhoz tartozott 53³³⁹ hold földeknek; továbbá a palánkai kincst. urad. ispánságnál 1890. évi szeptember hó 4-én d. e. 9 órakor a tovarisovai 308¹¹⁰⁰ hold és az ó-palánkai Zagrada nevű 130¹⁵⁹³ hold földek további hasznosítása végett szóbeli nyilvános árverés fog tartatni, melyhez a bérleti szándékozók oly hozzáadással hivatnak meg, hogy az árverési feltételek az illető ispánságoknál megtekinthetők. Aradon, 1890. augusztus 3 án. M. kir. államjóságigazgatóság. (Utánnnyomat nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék telekkönyvi hatóságának 661/1889. sz. végzése alapján közhírré teszem, miszerint a zombori 213. sz. tjkönyvben foglalt, Zomborban az apatini utcában 8. ö. i. szám alatt levő, 6 szoba, beüvegezett széles folyosó, és a szükséges mellékhelyiségekből álló kényelmes lakházat folyó 1890. évi november hó 1-én kezdődő használatra berbe adom. Zomborban, 1890. évi augusztus hó 10-én.

Lippert Ferenc,

ügyvéd, mint zárgondnok.

3—2